

Ársskýrsla Hafréttarstofnunar Íslands fyrir árið 2017.

Hafréttarstofnun Íslands er rannsókn- og fræðslustofnun á sviði hafréttar við Háskóla Íslands og er meginmarkmið stofnunarinnar að treysta þekkingu á réttarreglum á sviði hafréttar. Að stofnuninni standa, auk Háskóla Íslands, utanríkisráðuneytið og atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið.

Stjórn stofnunarinnar skipuðu Björg Thorarensen, stjórnarformaður, og Pétur Dam Leifsson af hálfu Háskóla Íslands, Stefán Haukur Jóhannesson og Matthías G. Pálsson af hálfu utanríkisráðuneytisins, og Brynhildur Benediktsdóttir og Arnór Snæbjörnsson af hálfu atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins. Forstöðumaður stofnunarinnar í hlutastarfi er Tómas H. Heiðar.

Hafréttarstofnun veitir árlega styrki til náms í hafrétti. Annars vegar er um að ræða styrki til framhaldsnáms í hafrétti. Veittur var styrkur til Helgu Guðmundsdóttur vegna meistaranáms í þjóðarétti við Harvard-háskóla á skólaárinu 2016–2017, en meistaraaritgerð hennar var á sviði hafréttar og fjallaði um flokkun neðansjávarhryggja og -hæða.

Hins vegar er um að ræða styrki til íslenskra þátttakenda og þátttakenda frá þróunarlöndum í námskeiði Ródos-akademíunnar í hafrétti sem haldið var 2. – 21. júlí í ár. Hafréttarstofnun veitti fimm Íslendingum, Björgólfi H. Ingasyni, Ernu Jónsdóttur, Helga Áss Grjetarssyni, Ingu Þóreyju Óskarsdóttur og Sóleyju Kaldal, styrki til þátttöku í námskeiðinu. Enn fremur veitti stofnunin fjórum einstaklingum frá þróunarríkjum styrki til þátttöku í námskeiðinu.

Hafréttarstofnun á aðild að Ródos-akademíunni og á forstöðumaður stofnunarinnar sæti í stjórn akademíunnar. Árlegt námskeið akademíunnar í hafrétti er helsta námskeið á þessu sviði í heiminum. Forstöðumaður annaðist yfirumsjón, kennslu og prófun í annarri viku námskeiðsins í ár, en stjórnarformaður sótti tvær fyrstu vikur námskeiðsins.

Hafréttarstofnun efndi til tveggja málstofa á árinu. Annars vegar var efnt til málstofu undir yfirskriftinni “Nýr hafréttarsamningur? Verndun og sjálfbær nýting líffræðilegs fjölbreytileika hafsins utan lögsögu ríkja (BBNJ)” í fyrirlestrasal Þjóðminjasafnsins í hádeginu 22. september. Matthías G. Pálsson og Stefán Ásmundsson héldu erindi, auk forstöðumanns, sem stýrði jafnframt málstofunni. Málstofan var fjölsótt og urðu líflegar umræður í kjölfar framsöguenda.

Hins vegar efndi Hafréttarstofnun ásamt Bókaútgáfunni Sæmundi til málstofu í tilefni af útgáfu rits Arnórs Snæbjörnssonar, “Smugudeilan – þegar Íslendingar sóttu réttindi í Norðurhöf”, í fyrirlestrasal Sjávarútvegshússins í hádeginu 9. október. Forseti Íslands flutti opunarávarp en höfundur hélt síðan erindi og kynnti bók sína. Í kjölfarið spunnust nokkrar umræður. Málstofan var fjölsótt en forstöðumaður stýrði henni.

Stofnunin styrkti jafnframt útgáfu áður nefnds rits Arnórs Snæbjörnssonar, “Smugudeilan – þegar Íslendingar sóttu réttindi í Norðurhöf”.

Forstöðumaður þáði boð um að halda kennslufyrirlestra á sviði hafréttar í eftirfarandi stofnunum á árinu: University College London, Faculty of Laws, London, Bretlandi, í febrúar; Háskóli Íslands, lagadeild, Reykjavík, í febrúar og mars; Diplómataskóli utanríkisráðuneytisins, Reykjavík, í mars; Diplómataskóli utanríkisráðuneytis Víetnam, Hanoi, Víetnam, í júní; IFLOS Summer Academy, Hamborg, Þýskalandi, í júlí; Diplómataskóli utanríkisráðuneytis Argentínu, Buenos Aires, Argentínu, í ágúst; Yeosu Academy of the Law of the Sea, Yeosu, Suður-Kóreu, í nóvember.

Forstöðumaður þáði boð um þátttöku í eftirfarandi akademískum ráðstefnum á árinu þar sem hann hélt fyrirlestra um málefni á sviði hafréttar: Opinber fyrirlestur í University College London, Faculty of Laws, London, Bretlandi, í febrúar; stofnfundur “Friends of Oceans and the Law of the Sea”, utanríkisráðuneyti Danmerkur, Kaupmannahöfn, Danmörku, í mars; Symposium on ITLOS at Twenty: Looking into the Future, Alþjóðlega hafréttardóminum, Hamborg, Þýskalandi, í mars; Edinburg-Utrecht Law of the Sea Colloquium, University of Edinburg, Edinborg, Bretlandi, í mars; Opening Session of the Diploma Programme in Law of the Sea and Maritime Law, Catholic University of Valparaiso, School of Law, Valparaiso, Chile, í apríl; 2017 South China Sea Workshop: South China Sea Arbitration and Incidental Maritime Issues, Da Nang, Víetnam, í júní; opinber fyrirlestur í Vietnam National University, School of Law, Hanoi, Víetnam, í júní; Symposium on Enhancing Ocean Governance in the Caribbean Region (vídeófyrirlestur), Port of Spain, Trínídad og Tóbagó, í júní.

Forstöðumaður ritaði á árinu inngangskafla fræðiritsins “Guide to the Navigation of Marine Biodiversity Beyond National Jurisdiction” sem gefið var út á þessu ári á þremur tungumálum, á portúgölsku, ensku og frönsku.

Loks skal þess getið að á grundvelli samnings við lagadeild H.Í. hélt Hafréttarstofnun áfram að styrkja kennslu og rannsóknir í auðlindarétti við deildina.